

František verzus Sv. písmo a Tradícia

Jozef Duháček

19. apríla 2024 ✝ Cirkev ✝ Komentár

Minulý týždeň *Dikastérium pre náuku viery* (DDF) zverejnilo deklaráciu *Dignitas infinita* (DI) na tému ľudskej dôstojnosti. Je únavné, že sa každý nový dokument vydaný vo Vatikáne dnes podrobuje z mnohých strán dôkladnému hľadaniu chýb, a vždy sa ich zopár nájde. Ale ak tam chyby naozaj sú, potom nie je treba zabíjať posla, ale požadovať ich nápravu. Je to naivné a vonkoncom nereálne, ale snáď raz v budúcnosti, budú Cirkev riadiť ľudia, ktorí nemajú potrebu za každú cenu zmeniť náuku, aby sa nebridila zhýčkanému, egoistickému a panovačnému svetu a vydajú sa na cestu odstraňovania doktrinálnych chýb, ktoré ich predchodcovia napáchali. Kým sa to nestane, je dobré chyby odhaľovať a varovať tých, ktorí sa varovať ešte nechajú, aby ich neopakovali. V najnovšom dokumente bozkávacieho experta a kardinála treba poukázať na dva problémy.

Pápež František

zdroj: youtube.com

Väčšina vyhlásení v DI je správna. Koniec koncov, tak od koncilu Vatikán funguje. Väčšinu z obsahu vyhlásení a deklarácií prijať možno a bez námietok, lebo sú to opakovania stáleho katolíckeho učenia o potratoch, eutanázii, našich povinnostiach voči chudobným a migrantom atď. DI dôrazne odsudzuje náhradné materstvo a genderovú teóriu. Za tento bod mu z progresívneho tábora nebude samozrejme nikto volať na slávu, a liberálne katolícke médiá publikovali texty s bombastickými titulkami ako „Po zmätku okolo požehnaní sa Vatikán postavil proti genderu jednoznačným jazykom“, alebo „Vatikán odsúdil zmenu pohlavia, podľa LGBT organizácií ubližuje transľuďom“.

Áno, v tomto konkrétnom bode snáď jednoznačnosť jazyka neutrpela takú blamáž ako vo *Fiducii supplicans*. Lenže texte sú aj iné pasáže, ktoré sú problematickejšie, ale snáď sa dajú interpretovať ako málo jasné a nie ako novoty. Napríklad, že v súčasnosti je veľmi ťažké odvolávať sa na v minulosti vypracované racionálne kritériá možnosti spravodlivej vojny, ktoré opakuje aj súčasný Katechizmus katolíckej Cirkvi. DI potvrdzuje neodňateľné právo na sebaobranu a zodpovednosť chrániť tých, ktorých životy sú ohrozené, čo sú témy, ktoré doktríny spravodlivej vojny skôr podporujú ako vyvracajú.

Jeden nesmierne problematický záver, ktorý *Dignitas infinita* vyvodzuje zo svojej kľúčovej premisy, sa týka trestu smrti. František prakticky deklaroval trest smrti za nemorálny skutok, keď v roku 2018 zmenil

katechizmus tak, že teraz hovorí, že „*trest smrti je neprípustný, pretože je útokom na nedotknuteľnosť a dôstojnosť osoby*“. To dáva istý priestor si myslieť, že ide o útok na nedotknuteľnosť a dôstojnosť osoby, pokiaľ nenastanú extrémne okolnosti, za ktorých by sa pred páchatelom nedali ostatní ľudia ochrániť bez jeho popravy. Je to síce komplikovaný konštrukt, ale kto chcel, mohol sa tak pokúsiť brániť Františkov teologický výkon. Nový dokument DDF ide ešte ďalej a jednoznačne deklaruje, že „**trest smrti... porušuje neodňateľnú dôstojnosť každého človeka bez ohľadu na okolnosti**“.

Ale toto je v rozpore so Svätým písmom a konzistentným učením všetkých pápežov, ktorí o tejto záležitosti hovorili až po Jána Pavla II. vrátane. V *Evangelium vitae* Ján Pavol II. učil, že trest by sa nemal hnať až do krajnosti – popravy páchatela – okrem prípadov absolútnej nevyhnutnosti: inými slovami, keď by inak nebolo možné brániť spoločnosť. Tvrdil, že dnes sa v dôsledku neustáleho zlepšovania organizácie trestného systému, takéto prípady vyskytujú veľmi zriedkavo. V Katechizme, ktorý nechal Ján Pavol II. vydať stálo:

2267: Za predpokladu, že sa plne zistila totožnosť a zodpovednosť vinníka, tradičné učenie Cirkvi nevyklučuje použitie trestu smrti, ak by bol jedinou možnou cestou na účinnú obranu ľudských životov pred nespravodlivým útočníkom.

Ján Pavol II., Sv. písmo a všetci predchádzajúci pápeži, ktorí o tejto záležitosti hovorili, tvrdili, že niektoré okolnosti trest smrti pripúšťajú. Inovatívne argentínske magistérium teraz učí, že trest smrti nikdy neospravedlňuje žiadne okolnosti. A to je priamy rozpor. Viacerí moderní teológovia a politológovia a k môjmu prekvapeniu aj Roman Joch (<https://www.distance.cz/ro%C4%8Dn%C3%ADk-1998/1-%C4%8D%C3%ADslo/o-trestu-smrti>) presvedčivo a myslím dokonca nevyvrátiteľne ukázali, že o zákonnosti princípu trestu smrti neomylné učí Písmo a Tradícia Cirkvi. Ak teda pápež František učí, že trest smrti je principiálne a podstatne nesprávny, tak potom má pravdu alebo on, alebo Písmo a predchádzajúci pápeži. Ja by som stavil na Písmo, ale každému podľa jeho gusta.

Františkovi obhajcovia musia logicky tvrdiť, že predchádzajúci pápeži a Písmo sv. sa mýlili. Brániť Františka znamená odmietnuť učenie predchádzajúcich pápežov; brániť tých predchádzajúcich pápežov znamená odmietnuť učenie pápeža Františka. Neexistuje spôsob, ako naraz brániť všetkých.

To nie je v žiadnom prípade v rozpore s doktrínou pápežskej neomylnosti, pretože táto sa týka definícií *ex cathedra*. František, chvalabohu, žiadnu takú ešte nepredniesol. Ale vyvracia to slová tých, ktorí tvrdia, že každé pápežské učenie o viere a morálke je neomylné, a tých, ktorí zastávajú názor, že aj keď nie každé takéto učenie je neomylné, žiadny pápež v skutočnosti neučil omyl. **Z tohto dôvodu je *Dignitas i nfinita* dokument historického významu - podáva rukolapný dôkaz o tom, ako veľmi sa môžu rímski biskupi mýliť a odporovať Tradícií a Sv. písmu.**

Podľa Edwarda Fesera sa druhý problém dokumentu týka predpokladu, z ktorého vychádza. Táto premisa stojí v jeho názve a úvode:

Každá ľudská osoba má nekonečnú dôstojnosť, neodcudziteľne zakotvenú v jej samotnej bytosti, ktorá prevláda v každej situácii, stave alebo situácii, s ktorou sa môže kedy stretnúť. Tento princíp, ktorý je plne rozpoznateľný aj samotným rozumom, je základom primátu ľudskej osoby a ochrany ľudských práv... (Preto) Cirkev... vždy trvá na „primáte ľudskej osoby a obrane jej alebo jej dôstojnosti za každých okolností.“

Všimnite si tvrdenie, že ľudská dôstojnosť je nekonečná. Deklarácia naznačuje, že táto dôstojnosť vyplýva zo samotnej ľudskej prirodzenosti, a nie z milosti, ako sa učilo doposiaľ. To je plne poznateľné samotným rozumom (na rozdiel od zvláštneho Božieho zjavenia). Má ontologickú a nie získanú povahu a odráža to, čo ľudská bytosť je, nie to, čo koná. Z tohto dôvodu nikdy nemožno stratiť dôstojnosť, bez ohľadu na to, čo človek robí, na stav alebo situáciu, s ktorou sa človek môže stretnúť.

Nie je teda žiadnym prekvapením, čo neskôr v texte deklarácia hovorí o treste smrti. Františkovou zmenou katechizmu je trest smrti „útokom na nedotknuteľnosť a dôstojnosť osoby“. A *Dignitas infinita* hovorí, že táto dôstojnosť existuje za „každých okolností, stavu alebo situácie, s ktorou sa človek môže stretnúť“. To znamená, že zostáva bez ohľadu na to, aké zlo osoba spáchala a bez ohľadu na to, aká nebezpečná je pre ostatných. Ak teda musíme „vždy trvať na... primáte ľudskej osoby a obrane jej dôstojnosti za každých okolností“, trest smrti je za každých okolností neprípustný.

Premisa DI vedie dokument do kolízie s neomylným učením Písma a všetkých predchádzajúcich pápežov, že trest smrti je za istých okolností ospravedlniteľný. Pravdu má teda alebo DI, alebo Písmo a dve tisícročia konzistentného pápežského Magistéria. Ja by som stavil na Písmo a dve tisícročia Magistéria, ale každému podľa jeho gusta.

Na obranu svojej koncepcie ľudskej dôstojnosti sa deklarácia odvoláva na pasáže Písma, z kníh Genezis, Exodus, Deuteronomium a z Listu Rimanom. Ale všetky tieto štyri časti Sv. písma obsahujú výslovné potvrdenie trestu smrti! Ich koncepcia ľudskej dôstojnosti teda nebude rovnaká ako koncepcia DI. Možno obhajcovia deklarácie povedia, že tieto biblické texty sa mýlili len v otázke trestu smrti. Cirkev však zastáva názor, že Písmo nemôže učiť omyl vo veci viery alebo morálky. Ledaže by sa Cirkev mýlila aj v neomylnosti Písma, tak ako sa podľa nich mýlila v treste smrti. Potom sa však samotné odvolávanie DI na Písmo zosype, lebo ak sa mýli Písmo v jednom, môže sa mýliť aj v iných veciach a možno aj vo všetkom. Ak sa Genezis, Exodus, Deuteronomium a List Rimanom mýlia v tak závažnom bode, ako je trest smrti, prečo by sme mali veriť, že majú pravdu o nejakej ľudskej dôstojnosti?

Niektorí by mohli naznačiť, že týmto pasážam z Písma nerozumieme. Ale ako hlúpi asi sme? A ako hlúpi boli aj židovskí aj kresťanskí teológovia, ba i celá Cirkev, keď po tisícročia rovnako chápali Starý zákon v otázke trestu smrti. Čo za paškvil potom Písmo je, keď ľudí takto nehorázne zavádza, alebo čo za hlupákov plodila táto zem a vychovávala katolícka Cirkev, keď to nedokázali rozlúsknuť až do nástupu Jorge Bergoglia na Petrov stolec?

Cirkev tvrdí, že v otázkach výkladu Písma nikto nemôže protirečiť jednomyselnému názoru Otcov alebo konzistentnému chápaniu Cirkvi počas tisícročí. A Otcovia a konzistentná Tradícia Cirkvi zastávajú názor, že Písmo učí, že trest smrti môže byť za určitých okolností povolený. Takže opäť, pravdu má František a Fernández alebo Cirkev a Písmo. Ja by som stavil na Sv. písma a Cirkev, ale každému podľa jeho gusta.

Dá sa vôbec ľudským bytostiam pripísať nekonečná dôstojnosť? *Stricto sensu* sa iba o Bohu dá povedať, že má nekonečnú dôstojnosť. *Dignitas* vyjadruje „hodnotu“, „hodnosť“, „zásluhy“, „dokonalosť“ a „česť“. Majú ľudské bytosti „nekonečné zásluhy“, „nekonečnú dokonalosť“, „nekonečnú česť“? Samotná myšlienka sa zdá byť rúhavá.

Alebo vlastnosti, ktoré ľuďom dodávajú osobitnú dôstojnosť, ako je autorita, dobro alebo múdrosť – čím dokonalejšie tieto vlastnosti prejavujú, tým väčšia je ľudská dôstojnosť. Dá sa povedať, že ľudské bytosti majú „nekonečnú autoritu“, „nekonečnú dobrotu“ alebo „nekonečnú múdrosť“? Očividne nie. Ako teda môžu mať ľudské bytosti nekonečnú dôstojnosť?

Sv. Tomáš Akvinský hovorí, že „*rovnosť distributívnej spravodlivosti spočíva v pridelovaní rôznych vecí rôznym osobám v pomere k ich osobnej dôstojnosti*“ (*Summa Theologiae II-II.63.1*). To znamená, že niektorí ľudia majú väčšiu dôstojnosť ako iní. Ako teda môžu mať všetky ľudské bytosti nekonečnú dôstojnosť? Jedno nekonečno nie je väčšie ani menšie od iného. Tomáš hovorí, že „*hriechom sa človek vzdaluje poriadku rozumu a následne stráca z dôstojnosti svojho človečenstva*“ (*Summa Theologiae II-II.64.2*).

Ale ak človek môže stratiť svoju dôstojnosť, ako môžu mať všetci ľudia nekonečnú dôstojnosť?

Feser anticipuje námietku, že Akvinský v takýchto pasážach hovorí o získanej a nie ontologickej dôstojnosti. Teda o premenlivej dôstojnosti, ktorá reflektuje, čo robíme alebo čo nám niekto dal a nie o dôstojnosti, ktorá odráža to, akí sme od prirodzenosti. Lenže taká interpretácia sa zdá byť umelá, lebo nefunguje v interpretácii iných vecí, ktoré hovorí Akvinský. Napríklad, že „*dôstojnosť božskej prirodzenosti prevyšuje každú inú dôstojnosť*“ (*Summa Theologiae I.29.3*). Očividne tu hovorí o Božej ontologickej dôstojnosti. A ak má Boh nekonečnú dôstojnosť a táto jeho ontologická dôstojnosť prevyšuje našu, ako by sme mohli mať nekonečnú ontologickú dôstojnosť aj my?

Akvinský však tiež píše:

Pre vec je dôstojnejšie existovať v niečom dôstojnejšom, ako je ona sama, ako existovať sama o sebe. A práve týmto je ľudská prirodzenosť dôstojnejšia v Kristovi ako v nás, pretože v nás má svoju vlastnú osobnosť v tom zmysle, že existuje sama o sebe, zatiaľ čo v Kristovi existuje v osobe Slova. (Summa Theologiae III.2.2)

Ak teda dôstojnosť ľudskej prirodzenosti vzrastá vďaka tomu s Kristom vo vtelení zjednotená, ako by mohla byť už svojou prirodzenosťou nekonečná? Čím by ju potom Kristus mohol pozdvihnúť? Akvinský dokonca výslovne popiera, že ľudská dôstojnosť je nekonečná:

Ale žiadny človek nemá nekonečnú dôstojnosť potrebnú na spravodlivé zadosťučinenie za previnenia proti Bohu. Preto musel existovať človek nekonečnej dôstojnosti, ktorý by podstúpil trest za všetkých, aby plne uspokojil hriechy celého sveta. Preto jednorodené Božie Slovo, pravý Boh a Boží Syn, prijalo ľudskú prirodzenosť a chcelo v nej podstúpiť smrť, aby očistilo celé ľudské pokolenie zadlžené hriechom. (De Rationibus Fidei, kapitola 7)

A pripúšťa, že v istom zmysle môžu mať niektoré veci nekonečnú dôstojnosť:

Zo skutočnosti, že (a) Kristova ľudská prirodzenosť je zjednotená s Bohom a že (b) stvorené šťastie je požívanie Boha a (c) Presvätá Bohorodička je matkou Božou, vyplýva, že majú určitú nekonečnú dôstojnosť, ktorá pramení z nekonečnej dobroty, ktorou je Boh. (Summa Theologiae I.25.6)

Tu však táto nekonečná dôstojnosť pochádza z určitého osobitného vzťahu k nekonečnej Božej dôstojnosti – vtelenia, blaženého videnia a Máriinho božského materstva – a nie z ľudskej prirodzenosti ako takej.

Akvinský hovorí, že „okrem Boha nemôže byť nič nekonečné“, pretože „*je proti povahe stvorenej veci byť absolútne nekonečnou*“, takže ani Boh „*nemôže stvoriť niečo absolútne nekonečné*“ (Summa Theologiae I.7.2). Ako by teda mohli mať ľudské bytosti od prirodzenosti nekonečnú dôstojnosť?

V diskusii pod Feserovým textom k DI sa niekto pokúsil argumentovať, na základe iného Tomášovho textu, relatívnou nekonečnosťou. Matéria existujúca v substanciálnej forme je v potencii pre množstvo akcidentálnych foriem a je absolútne konečná, ale relatívne nekonečná, nakoľko je v potencii k nekonečnému počtu foriem. Ale ak hovoríme o nekonečne vo vzťahu k forme, je zjavné, že tie veci, ktorých formy sú v hmote, sú absolútne konečné a v žiadnom prípade nekonečné. Ak však nejaké stvorené formy nie sú prijaté do hmoty, ale sú subsistentné v sebe – podľa niektorých sú takí anjeli – budú relatívne nekonečné, keďže takéto formy nie sú ohraňované žiadnou hmotou. Ale pretože takto existujúca stvorená forma má bytie, a predsa nie je svojím vlastným bytím, z toho vyplýva, že jej bytie je prijaté a stiahnuté do určitej prirodzenosti. Preto nemôže byť absolútne nekonečné.

Feser protiargumentuje, že Akvinský výslovne hovorí, že veci, „*ktorých formy sú v matérii, sú absolútne konečné a v žiadnom prípade nie nekonečné*“. Napríklad, matéria, ktorá tvorí konkrétny strom, je relatívne nekonečná, pretože môže nadobúdať nekonečno rôznych foriem (doska, stôl, stolička, lyžica, atď.), samotný strom má podobu stromu a nie je v žiadnom prípade nekonečný. Ľudská bytosť je zložená z formy a matérie a aj keď matéria, ktorá tvorí telo, je relatívne nekonečná, keďže môže postupne nadobúdať nekonečno rôznych foriem, ľudská bytosť sama o sebe nie je v žiadnom prípade nekonečná, ba nedá sa považovať ani za relatívne nekonečnú v jej dôstojnosti.

Ak aj matéria je relatívne nekonečná, pretože môže nadobudnúť rôzne formy postupne ad infinitum – najprv jednu formu, potom druhú, potom tretiu atď., nikdy žiadnom konkrétnom časovom bode nemá nekonečný počet foriem. Aký model to teda dáva pre ľudskú bytosť s „*nekonečnou dôstojnosťou*“? Spočíva nekonečná dôstojnosť v tom, že dnes má jednu obmedzenú dôstojnosť, zajtra inú a tak má potenciálne nekonečno dôstojností, pričom aktuálne má iba jednu a aj tú obmedzenú.

Nepomáha ani príklad anjela. Opäť platí, že zmysel, v ktorom sú anjeli relatívne nekoneční, spočíva v tom, že nie sú obmedzení hmotou. Ale ľudské bytosti sú obmedzené hmotou. Takže to nepomôže pri vysvetľovaní, ako by sme mohli byť aj relatívne nekoneční v dôstojnosti.

Niektorí obhajcovia Františkovej teologickej vynaliezavosti skúšajú použiť pápeža sv. Jána Pavla II., ktorý použil frázu „*nekonečná dôstojnosť*“ v príhovore po Anjel Pána v roku 1980. Skutočne, samotná deklarácia sa na to odvoláva. Lenže poznámka Jána Pavla II. bola len bežnou poznámkou v nedôležitom príhovore venovanom inej téme, nešlo o mesiac pripravený teologicky závažný dokument, ktorý predkladá formálnym spôsobom nejakú náukovú látku. A z tejto nepodstatnej poznámky Ján Pavol nikdy nedospel k záveru, že keďže ľudská dôstojnosť je „*nekonečná*“, trest smrti musí byť za každých okolností vylúčený. Hoci osobne bol vždy proti trestu smrti, vždy uznával, že môžu existovať okolnosti, kedy je prípustný, a že jeho prípustnosť je tradičným učením Cirkvi.

Niektorí tvrdia, že poznámka deklarácie DI o treste smrti v skutočnosti neznamena, že trest smrti je vo svojej podstate zlý. Tvrdia, že to znamená len to, že je vždy vnútorne v rozpore s ľudskou dôstojnosťou. To však podľa nich ponecháva otvorené, kedy môže byť dovolené niečo, čo je v rozpore s ľudskou dôstojnosťou.

To nemôže byť správne. *Dignitas infinita* nehovorí, že to, čo porušuje našu dôstojnosť, je v niektorých prípadoch prijateľné. Naopak, hovorí, že Cirkev „*vždy trvá na... obrane dôstojnosti (ľudskej osoby) za každých okolností*“. Hovorí, že „*nekonečná dôstojnosť*“ človeka je „*nedotknuteľná*“, že „*prevláda za všetkých okolností, stavov alebo situácií, s ktorými sa človek môže kedy stretnúť*“ a že naša úcta k nej musí byť „*bezpodmienečná*“. Opakovane zdôrazňuje, že „*okolnosti*“ sú irelevantné pre to, čo od nás vyžaduje úcta k dôstojnosti, a robí to práve preto, že tvrdí, že naša dôstojnosť je „*nekonečná*“. Tvrdenie, že ľudská dôstojnosť má takéto radikálne dôsledky „*bez výnimiek*“, je pointou tejto deklarácie, pointou frázy „*nekonečná dôstojnosť*“.

DI kladie osobitný dôraz na to, aby pripočítala trest smrti k zlám, ako sú „*vražda, genocída, potraty a eutanázia*“. Hovorí: „*Tu treba spomenúť aj trest smrti, pretože aj ten porušuje neodňateľnú dôstojnosť každého človeka bez ohľadu na okolnosti.*“ Je zrejmé, že ak trest smrti skutočne za každých okolností porušuje ľudskú dôstojnosť presne tak, ako to robia vraždy, genocída, potraty, eutanázia atď., potom je rovnako absolútne vylúčený. A DI nikde nehovorí, že existujú prípady, keď vraždy, genocída, potraty a eutanázia napriek tomu, že urážajú ľudskú dôstojnosť, sú prípustné.

Najlepšou, ale stále mizernou obranou deklarácie je, že fráza „*nekonečná dôstojnosť*“ je obyčajná hyperbola. V prvom rade by sa v doktrínálnych dokumentoch mali používať presné pojmy a nie básnické figúry. Je poburujúce, hoci dnes celkom obvyklé, ak dokument určený na objasnenie doktrínálnej záležitosti – najmä taký, o ktorom Fernández hovorí, že sa pripravuje už roky – používa kľúčové teologické termíny voľným a veľmi zavádzajúcim spôsobom.

Okrem toho, z čítania DI nijako prirodzene ani náznakovo neplynie, že to je hyperbola, ba kladie osobitný dôraz na radikálne dôsledky tohto slovného spojenia. Preto „*hyperbolické*“ čítanie jednoducho podkopáva celý zmysel dokumentu a očividne nie je namieste.

To, že extrémny jazyk „*nekonečnej dôstojnosti*“ človeka doviedol Františka k omylu a k absolútnemu odsúdeniu trestu smrti – a tým do rozporu so Sv. písmom a všetkým predchádzajúcim pápežským učením na túto tému – ukazuje, aké vážne sú dôsledky používania nepresného teologického jazyka.

A to ešte nemusí byť koniec. Kardinál Fernández na tlačovej konferencii dostal otázku o dôsledkoch „*nekonečnej dôstojnosti*“ človeka pre doktrínu o Pekle. Peko síce nepoprel, ale tiež povedal: „*Nemôže, so všetkými hranicami, ktoré naša sloboda skutočne má, byť Peko prázdne? Toto je otázka, ktorú si niekedy kladie pápež František.*“ Na otázku o učení katechizmu, že homosexuálna túžba je „*vnútorne nezriadená*“, kardinál povedal: „*Je to veľmi silný výraz a treba ho zdĺhavo vysvetľovať. Možno by sme našli výraz, ktorý je ešte jasnejší, aby sme pochopili, čo máme na mysli... Ale je pravda, že pre ten výraz by sa mohli nájsť iné, vhodnejšie slová.*“

Keď klerici kladú osobitný dôraz na myšlienku, že ľudská dôstojnosť je nekonečná, potom existuje široká paleta tradičného katolíckeho učenia, ktoré prekáža a musí byť odstránené. Samotný výraz dôstojnosti človeka, už keď ho v 15. storočí vytvoril Pico della Mirandola, mal v sebe rúhačský tón. Išlo mu o opovrhnutie výzvou evanjelia k pokore a popretie reality hriechu. Humanizmus je teda poverený prevracaním vzťahu medzi človekom a Bohom.

Od renesancie sa ľudia postupne viac opíjali myšlienkou vlastnej dôstojnosti - a preto si čoraz menej uvedomovali skutočnosť, že to, čo je na hriechu najzávažnejšie, nie je to, že zneuctuje nás, ale že zneuctuje Boha.

Toto a nie ich vlastnú dôstojnosť treba moderným ľuďom najviac pripomínať. Preto, hoci je správne hovoriť o ľudskej dôstojnosti, je treba vždy klásť dôraz najprv na božskú dôstojnosť. Šermovanie s „nekonečnou ľudskou dôstojnosťou“ dosiahne pravý opak. Neklamným znakom toho, že rétorika ľudskej dôstojnosti zašla príliš ďaleko, je to, že vedie najvyššie authority v Cirkvi k tomu, aby protirečili samotnému Božiemu slovu (pri treste smrti). **Takáto chyba sa môže stať, keď pápeži nehovoria *ex cathedra*. Je to však mimoriadne zriedkavé a vždy veľmi škandalózne.**

Zdroj:

https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_dcf_doc_20240402_dignitas-infinita_en.html

<https://remnantnewspaper.com/web/index.php/articles/item/7138-infinite-human-dignity-makes-no-sense>

<https://edwardfeser.blogspot.com/2024/04/two-problems-with-dignitas-infinita.html>

<https://rorate-caeli.blogspot.com/2024/04/divine-dignity-alone-is-strictly.html>

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/frantisek-verzus-sv-pismo-a-tradicia/>